

ستارخان معروف به سردار ملي در حدود سال 1245 ش در قره باغ آذربايجان به دنيا آمد.

دگذشت "ستارخان"، مبارز آزاد، خواه نمضت مشروطه، معارف به "سدامل"، (1293 ش)

ستارخان معروف به سردار ملي در حدود سال 1245 ش در قره باغ آذربايجان به دنيا آمد. ستارخان در ابتدا به صورت جواني عيارمنش زندگي مي کرد اما پس از آغاز نهضت مشروطه، در صف مجاهدان قرار گرفت و رشادتهاي فراواني از خود نشان داد. قتل برادر و ظلم و ستم ماموران حاکميتي به او و خانواده اش از يك سو و بستر اجتماعي، سياسي و اقتصادي تبريز آن دوران از سوي ديگر سبب شد تا با آشکار شدن فعاليتهاي مشروطه خواهي، روحیه سرکش و معترض ستارخان به مشروطه خواهي تمایل پیدا کند. پس از به توپ بستن مجلس توسط محمدعلي شاه قاجار، مجاهدان تبريز با اين عمل به شدت مخالفت کرده و در برابر دولت مرکزي قد علم کردند. در اين ميان، داستان هاي بسياري از رشادتها و مجاهدتهاي ستارخان در اين دوران ذکر کرده اند. سرانجام قواي دولتي، تبريز را به محاصره درآورده و نبرد سختي روي داد. مرحله دوم درگيري، نبرد مشروطه خواهان و نيروهاي روس بود که به کمک قواي دولتي آمده بودند. در نهايت، پس از ماه ها محاصره، نيروهاي مهاجم، تبريز را تسخير کرده و از آن پس، مشروطه طلبان راهي تهران شده و آن جا را فتح کردند. با ورود ستارخان و مجاهدان تبريزي به تهران و استقرار دوباره مشروطه، مخالفان سردار ملي سعي مي کردند به هر نحو ممکن او را از گردونه خارج سازند. از اين رو، قصد خلع سلاح مجاهدان را داشتند که تبعيض دولت در خلع سلاح بختياري ها، باعث شد که اين امر صورت نگیرد. در اين ميان، تلاش ستارخان براي جلوگیری از وقوع تشنج بي نتیجه ماند و سرانجام نيروهاي دولتي، مجاهدان را در پارک اتابک محاصره کردند. جنگي ناخواسته درگرفت که کوشش سران مجاهدان براي ختم آن ناکام ماند و شمار بسياري از مجاهدان در جريان آن به خاک و خون کشيده شدند. بالاخره سردار هم تن به مقابله داد و هدف گلوله قرار گرفت و از ناحیه پا به شدت مجروح شد. پس از اين درگيري، ستارخان مدت ها خانه نشين شد و دولت مشروطه حتي با درخواست وي براي بازگشت به تبريز مخالفت کرد. سردار ملي سرانجام پس از دوره طولاني بيماري در بيست و پنجم آبان 1293 ش در چهل و هشت سالگي چشم از جهان فرو بست و در جوار حرم حضرت عبدالعظيم در ري به خاک سپرده شد.

ترور نافرجام "حسين علاء" نخست وزير پهلوي به دست فدائيان اسلام (1334 ش) در سال 1334، حسين علاء نخست وزير وقت پهلوي، تصميم گرفت تا ايران را به پيمان استعماري سنتو ملحق سازد. اين عمل با مخالفت فدائيان اسلام مواجه گرديد و آنان نيز ترور علاء را پي ريزي مي کنند. در 25 آبان به مناسبت درگذشت سيدمصطفي کاشاني، فرزند آيت الله سيدابوالقاسم کاشاني رهبر مذهبي ملي شدن صنعت نفت، مراسمي در مسجد شاه تهران برگزار گرديد و در ساعت چهار بعداز ظهر، حسين علاء نخست وزير پهلوي وارد مسجد گرديد. در شبستان مسجد، به طرف او شليك شد ولي گلوله در لوله گیر کرد و خارج نشد. در نتيجه، ضارب با اسلحه به شدت به سر علاء کوبيد که اين عمل، خونريزي مختصري در سر او ايجاد کرد. پس از دستگيري ضارب، معلوم شد که وي عضو جمعيت فدائيان اسلام مي باشد و مظفرعلي ذوالقدر نام دارد. او به دستور سيدمجتبي نواب صفوي رهبر فدائيان اسلام به ترور نخست وزير مبادرت کرده بود. با اين حال، علاء زنده ماند و دو روز بعد جهت شرکت در افتتاحيه پيمان، راهي بغداد شد. اين ترور باعث شد که رژيم به فکر دستگيري اعضاي اين جمعيت افتاده و پس از محاکمه اعدام نمايد. با اعدام سران فدائيان اسلام در 27 دي 1334، پرونده ده سال فعاليت سياسي واجتماعي اين جنبش ديني نيز بسته شد.

رحلت فيلسوف شهير و نويسنده توانا، علامه "محمدتقي جعفري" (1377 ش) علامه محمدتقي جعفري در سال 1304 ش (1344 ق) در تبريز به دنيا آمد و پس از گذراندن دوران ابتدائي، براي ادامه تحصيل راهي تهران گرديد. ايشان سپس به نجف رفت و در مدت هفده سال اقامت در حوزه علميه نجف اشرف از محضر فقيهان، فيلسوفان و استادان نامداري همچون سيدابوالقاسم خويي، سيدمحسن حکيم، سيدعبدالهادي شيرازي، سيدمحمدهادي ميلاني، سيد محمود شاهرودي و سيدجمال گليايگاني کسب فيض کرد. علامه جعفري پس از مدتي به مقامات عالي علمي و معنوي نائل شد و از آن پس به تدريس علوم ديني و تأليف کتب پرداخت. ايشان در سال 1337 ش به ايران بازگشت و ضمن تدريس و تحقيق در حوزه هاي علميه مشهد و تهران، با دانشگاهيان ارتباط برقرار کرد و در دانشگاه ها به ايراد سخنراني و تبیین معارف اسلامي پرداخت. علامه جعفري ضمن شرکت در کنگره ها، همایش ها و کنفرانس هاي متعدد بين المللي، با بسياري از شخصيت هاي برجسته علمي جهان مکاتبه، مصاحبه و ارتباط علمي داشت. از ويژگي هاي مهم استاد جعفري اتصال ميان حوزه و دانشگاه و علوم جديد و قديم بود. وي از ضرورت هاي زمان و نيازهاي فکري و فرهنگي دنياي معاصر به خوبي آگاهي داشت و با توجه به همين نياز، آثاري از خود به جاي گذاشت که بسيار ارزشمند و گران بها است. علامه جعفري با اشرف به فقه، فلسفه، هنر و زيبايي شناسي در اسلام و نيم قرن فعاليت علمي و پژوهشي، بيش از یکصد جلد کتاب و رساله تحرير نمود که شرح و تفسير نهج البلاغه در 27 جلد، کشف الابيات مثنوي معنوي در 4 جلد و تفسير و نقد و تحليل مثنوي در 15 جلد و... از جمله آثار اين علامه بزرگوار است. استاد محمدتقي جعفري، همچنين هفتاد جلسه بحث و گفتگو با شخصيت هاي متفکر بين المللي همچون برنارد آرتور، برتراند راسل، پروفيسور عبدالسلام، روزه گارودي و پروفيسور

رژنتال داشته است. ایشان با التفات و علاقه ویژه‌اش نسبت به هنر و ادبیات، بیش از یکصد هزار بیت شعر فارسی و عربی و نیز بخش‌هایی از ادبیات غرب را در سینه محفوظ داشت. سخنرانی‌ها، مقالات و کتاب‌های متعدد این محقق فرزانه در زمینه زیبایی و هنر، هنوز یکی از مهم‌ترین منابع درباره هنر از دیدگاه فلسفه و حکمت اسلامی است. علامه محمدتقی جعفری سرانجام در 25 آبان 1377 ش برابر با شب مبعث سال 1419 ق در یکی از بیمارستان‌های لندن دار فانی را وداع گفت و بنا به وصیت معظم‌له، در مشهد مقدس به خاک سپرده شد.

درگذشت "ابوالفضل بلعمی" دانشمند ایرانی و وزیر فاضل دستگاه سامانی (329 ق) ابوالفضل بلعمی، دانشمند مشهور ایرانی، اهل بخارا در ازبکستان امروزی بود و چون یکی از اجدادش در بلعم در آسیای صغیر می‌زیست به بلعمی مشهور شد. او وزیر خردمند، فاضل، کاردان و دانشمند امیر نصر سامانی بود که تالیفات ارزشمندی از خود به جای گذاشته است. بلعمی مورد ستایش شاعر بزرگ عصر، رودکی بود. بلعمی به اشاری امیر نصر سامانی، کلیله و دمنه را از عربی به فارسی برگرداند و رودکی به خواست بلعمی، آن را به نظم فارسی درآورد. تاریخ بلعمی از دیگر آثار اوست که دارای نثر روان و ساده است و نمونه‌ای تاریخی و روشن از شیوه‌ی نویسندگی و نگارش در قرن چهارم هجری است. این کتاب یکی از قدیمی‌ترین آثار به جای مانده از متون فارسی این عصر می‌باشد.

تولد "طه حسین" نویسنده و ادیب شهیر مصری (1889م) دکتر طه حسین، ادیب و محقق معاصر مصری در 15 نوامبر سال 1889م در روستایی در مصر علیا به دنیا آمد. وی در کودکی بینایی خود را از دست داد، اما با هوش سرشاری که داشت به تحصیل پرداخت و تا سال 1918م از دانشگاه‌های مصر و سوربن فرانسه درجه دکترای ادبیات گرفت. وی سپس به فعالیت‌های فرهنگی پرداخت و خدمات فراوانی در زمینه علم و ادب انجام داد که تأسیس دانشگاه‌های اسکندریه و اسیوط در مصر از آن جمله است. وی در سال 1950، وزیر فرهنگ مصر شد و تعلیمات رایگان دوره‌های ابتدایی و متوسطه را برقرار کرد. علاوه بر این، تأسیس انیستیتوی تحصیلات اسلامی در مادرید اسپانیا و ایجاد کرسی در شهر نیس فرانسه و تأسیس مدرسه زبان‌های مختلف در قاهره، تحت نظر او صورت گرفت. به علاوه وی در مقام یک شخصیت مورد اعتماد در جامعه ادبی جهان عرب، با مدعیان روشن‌فکری و نویسندگان ناسیونالیسم عرب به مقابله برخاست. به نظر وی آثار علمی و ادبی برجای مانده از صدر اسلام تاکنون، اگرچه به زبان عربی است، اما فرهنگ اسلامی به حساب می‌آید نه اندیشه قوم عرب. طه حسین در سال 1955م به ریاست انجمن رجال و ادب مصر انتخاب شد و در سال بعد به عضویت شورای عالی ادب و هنرهای زیبای مصر منصوب گردید. این ادیب مصری همچنین عضو فرهنگستان‌های ادبی و تاریخی پاریس، مادرید، مایان‌س آلمان، دمشق، تهران، بغداد و رم نیز بود. از طه حسین بالغ بر هفتاد جلد کتاب باقی مانده که تاریخ ادبیات عرب، در حاشیه سیره نبوی در 3 جلد، رنگارنگ و الایام از آن جمله است که به زبان‌های زنده دنیا ترجمه شده است. وی در اثر داستانی خود به نام رؤیاهای شهرزاد به صورت کنایه‌آمیز به پادشاهان و حکام پند می‌دهد که لازم است در حفظ منافع رعایا و زیردستان بکوشند و اگر از انجام وظایفی که برعهده دارند سر باز زنند، حقوق خود را نیز از دست می‌دهند. طه حسین در کتاب الایام که به زبان فارسی نیز تحت عنوان "آن روزها" ترجمه شده ضمن پرداختن به زندگی‌نامه خود، به جایگاه فرهنگ، تضاد فرهنگ سنتی و مدرن و جایگاه شعر و ادب در راهنمایی اهل معنی پرداخته است. طه حسین نوشته‌های فراوان دیگری هم دارد که در آنها اندیشه‌های خود را درباره سفرهای خود به اروپا و مطالعات درباره ادبیات یونان و روم بیان می‌دارد. طه حسین علاوه بر تسلط به زبان و ادبیات عربی و فرهنگ اسلامی، به علوم باستانی و تاریخ روم و یونان و قرون وسطی و فلسفه جدید علاقه می‌ورزید. وی همچنین زبان یونانی و لاتینی را آموخت و در زبان و ادبیات فرانسوی استادی یافت و از وسعت دانش بی‌نظیری بهره‌مند گشت. طه حسین به سبب همت شخصی و حوادث و دشواری‌های زندگی و پشتکار و اراده، شخصیتی جهانی و ممتاز یافته و در ادبیات معاصر عرب، از برجستگی خاص برخوردار گشته است. دکتر طه حسین به تاریخ 1973م در 84 سالگی در مصر درگذشت.